

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs XII. Vtrum hæc sit vera: Christus secundum quod homo, est
hypostasis, vel persona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

Secundum est, secundam & tertiam conclusio-
nem esse veras improprietate sermonis, vt hic ad-
uersus Scotum explicant optime Caiet. Medi. &
Vasq. in dicto cap. 2. qui omnes referunt & soluunt
argumenta Scoti.

Tertium est Vasq. immerito friuolis quibusdam
argumentis impugnare vltimam concl. D. Tho.
quibus optime respondet Aluar. disp. 72. vbi dicta
concl. probat duobus efficacibus argumentis.

ARTICVLVS XI.

Vtrum hac sit vera: Christus, secundum quod ho-
mo, est Deus.

3. d. 10. q.
1. a. 1. q. 1. &
q. 3. c.

AD vndecimum sic proceditur. Videtur, quod Chri-
stus, secundum quod homo, sit Deus. Christus enim
est Deus per gratiam vnionis. Sed Christus, secundum quod
homo, habet gratiam vnionis. Ergo Christus secundum
quod homo, est Deus.

Præterea: Dimittere peccata, est proprium Dei, secun-
dum illud Isa. 43. Ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas
propter me. Sed Christus, secundum quod homo, dimittit
peccata: secundum illud Matth. 9. Vt autem sciatis, quia
filius hominis habet potestatem in terra dimittendi pecca-
ta, &c. Ergo Christus secundum quod homo, est Deus.

Præterea: Christus non est homo communis, sed est ho-
mo iste particularis. Sed Christus, secundum quod est iste
homo, est Deus: quia in isto homine designatur suppositum
æternum, quod naturaliter est Deus. Ergo Christus, secun-
dum quod homo, est Deus.

Sed contra: Illud quod conuenit Christo, secundum quod
homo, conuenit cuilibet homini. Si ergo Christus, secundum
quod homo, est Deus, sequitur quod omnis homo sit Deus:
quod patet esse falsum.

Respondet dicendum, quod iste terminus, homo, in re-
duplicatione positus, potest dupliciter accipi. Vno modo
quantum ad naturam: & sic non est verum, quod Chri-
stus, secundum quod homo sit Deus: quia humana natura
est distincta à diuina secundum differentiam naturæ. Alio
modo potest accipi ratione suppositi: & si cum supposito
natura humane in Christo, sit persona filij Dei, cui per se
conuenit esse Deum, verum est quod Christus, secundum
quod homo, sit Deus. Quia tamen terminus in reduplica-
tione positus magis proprie tenetur pro natura, quam pro
supposito (vt supra dictum est) ideo magis est ista neganda,
Christus, secundum quod homo, est Deus, quam sit affir-
manda.

Ad primum ergo dicendum, quod non secundum idem
conuenit alicui moueri ad aliquid, & esse illud: nam mo-
ueri conuenit alicui ratione materie, vel subiecti, esse au-
tem in actu, ratione forme. Et similiter non secundum idem
conuenit Christo ordinari ad hoc, quod sit Deus per gra-
tiam vnionis, & esse Deum. Sed primum conuenit sibi se-
cundum humanam naturam, secundum vero secundum
diuinam. Et ideo hac est vera, Christus secundum quod ho-
mo, habet gratiam vnionis: non tamen ista, Christus se-
cundum quod homo, est Deus.

Ad secundum dicendum, quod filius hominis habet in
terra potestatem dimittendi peccata, non virtute huma-
ne nature, sed virtute nature diuine. In qua quidem na-
tura consistit potestas dimittendi peccata per auctoritatem:
in humana autem natura consistit instrumentaliter, &
per ministerium. Vnde Chrysost. super Matth. hoc expo-
nens dicit: Signanter dixit, In terra dimittendi peccata:
vt ostenderet, quod humana nature potestatem diuinita-
tis vniuit indissolubili vnione: quia, & si factus est homo, ta-
men Dei Verbum permansit.

Ad tertium dicendum, quod cum dicitur, iste homo,
pronomen demonstratiuum, hoc nomen homo trahit ad
suppositum. Et ideo magis est hac vera, Christus secundum
quod iste homo, est Deus: quam iste Christus secundum
quod homo, est Deus.

Naz. in D. Thom. 3. partem.

Forma Textus.

PRÆMISSA distinctione respondetur quæstio
tribus conclusionibus.

Distinctio est: iste terminus homo in reduplica-
tione positus potest dupliciter accipi: Vno modo
quantum ad naturam; Alio modo ratione suppo-
siti.

PRIMA CONCLVS. est: Si hic terminus homo in re-
duplicatione positus accipitur quantum ad naturam, nõ
est verum, quod Christus secundum quod homo, sit Deus.
Probat: quia humana natura est distincta à di-
uina secundum differentiam naturæ; ergo.

SECUNDA CONCLVS. Si idem terminus accipia-
tur ratione suppositi, verum est, quod Christus secundum
quod homo, sit Deus. Probat: quia suppositum na-
turæ humane in Christo est persona filij Dei; er-
go si idem terminus accipitur ratione suppositi,
&c. Antecedens patet ex supradictis. Consequen-
tia probatur: quia personæ filij Dei per se conue-
nit esse Deum.

TERTIA CONCLVS. Hac propositio: Christus secun-
dum quod homo est Deus, magis est neganda, quam affir-
manda. Probat: quia terminus in reduplicatio-
ne positus magis proprie tenetur pro natura, quã
pro supposito, vt dictum est in artic. præcedente.

Expositio Textus.

EX TERTIA conclusione & eius probatione
manifeste colligitur, quid simpliciter respon-
deri debeat ad quæsitum. Dicendum est enim,
propositionem illam: Christus secundum quod homo,
est Deus, falsum esse, vt etiam aduertit Suarez in
Commentario.

Vide præterea, quæ scribunt Caiet. & Med. cir-
carep. ad 3. argum. de veritate huius propositio-
nis: Christus in quantum hic homo est Deus, quam S. D.
ait esse veriorum illa: Christus in quantum homo, est
Deus. cuius oppositum absque legitimo fundamē-
to docet Vasquez disp. 69. cap. 1. vbi cum Durando
sic arguit: Pronomen hic additum nomini homo
non determinat ipsum, vt significet suppositum,
neque alio modo significat naturam quam signi-
ficabat idem nomen sine illo: solum enim hoc ef-
ficat pronomen, vt significetur natura singularis,
quæ antea communis significabatur. Sed facile sol-
uitur: Falsum enim assumit, vt patet ex resp. S. 1. ad Solus.
& oppositam veritatem, videlicet nomen illud
homo in reduplicatione positum trahi per pronomen
demonstratiuum hic ad suppositum, probat
optimis argumentis Medina.

ARTICVLVS XII.

Vtrum hac sit vera: Christus secundum quod h. mo, est
hypostasis, vel persona.

AD duodecimum sic proceditur. Videtur, quod Chri-
stus secundum quod homo, sit persona. Illud enim
quod conuenit cuilibet homini, conuenit Christo, secun-
dum quod est homo: est enim aliis hominibus simile: secun-
dum illud Phil. 2. In similitudinem hominum factus: Sed
omnis homo est persona. Ergo Christus, secundum quod ho-
mo, est persona.

Præterea: Christus, secundum quod homo, est substan-
tia rationalis nature, non autem substantia vniuersalis:
ergo substantia indiuidua. Sed nihil aliud est persona, quã
rationalis nature indiuidua substantia, vt Boetius dicit in
lib. de duab. nat. Ergo Christus, secundum quod homo, est
persona.

Præterea: Christus, secundum quod homo, est res huma-
ne nature, & suppositum, & hypostasis eiusdem nature.

z Sed

3. d. 10. q. 1.
art. 1.
Et Rom. 1.
le. 3. cor. 5.

Sed omnis hypostasis & suppositum, & res humane naturæ, est persona. Ergo Christus, secundum quod homo, est persona.

Sed contra, Christus, secundum quod homo, non est persona eterna. Si ergo Christus, secundum quod homo, sit persona, sequeretur, quod in Christo sint duæ personæ, una temporalis, & alia eterna. Quod est erroneum, ut supra dictum est.

Respondendo dicendum, quod sicut supra dictum est, iste terminus homo, in reduplicatione positus, potest accipi, vel ratione suppositi, vel ratione naturæ. Cum ergo dicitur, Christus secundum quod homo, est persona, si accipiat ratione suppositi, manifestum est, quod Christus secundum quod homo, est persona, quia suppositum humane naturæ nihil est aliud, quam persona filij Dei. Si autem accipiat ratione naturæ, sic potest intelligi dupliciter. Vno modo, ut intelligatur, quod natura humana competat esse in aliqua persona. Et hoc etiam modo verum est: omne enim quod subsistit in humana natura, est persona. Alio modo potest intelligi, ut natura humane in Christo propria personalitas debeatur, causata ex principiis humane naturæ. Et sic Christus secundum quod homo, non est persona: quia humana natura non est per se seorsum subsistens à diuina natura: quod requirit ratio personæ.

Ad primum ergo dicendum, quod omni homini conuenit esse personam, secundum quod omne subsistens in humana natura est persona. Sed hoc est proprium homini Christo, quod persona subsistens in humana natura eius, non sit causata ex principiis humane naturæ, sed sit eterna. Et ideo vno modo est persona, secundum quod homo, alio modo non, sicut dictum est.

Ad secundum dicendum, quod substantia individua, quæ ponitur in definitione personæ, importat substantiam completam per se subsistentem separatim ab aliis, aliquo inanis hominis posset dici persona, cum sit substantia quedam individua: qui tamen est substantia individua, sicut in alio existens, non potest dici persona. Et eadem ratione, nec humana natura in Christo: quæ tamen potest dici individuum, ut singulare quoddam.

Ad tertium dicendum, quod sicut persona significat quid completum, & per se subsistens in natura rationali, ita hypostasis, suppositum, & res nature in genere substantie significant quiddam per se subsistens. Unde sicut humana natura non est per se persona seorsum à persona filij Dei, ita etiam non est per se hypostasis, vel suppositum, vel res nature. Et ideo in sensu, in quo negatur ista, Christus secundum quod homo, est persona, oportet etiam negari omnes alias.

Forma Textus.

PRÆMISSA distinctione cum subdiuisione alterius membri respondetur quesito tribus conclusionibus.

Distinctio est: Iste terminus homo in reduplicatione positus potest accipi, vel ratione suppositi, vel ratione naturæ, & hoc secundo modo dupliciter: vno modo, ut intelligatur quod natura humane competat esse in aliqua persona; alio modo, ut natura humane in Christo propria personalitas debeatur causata ex principiis humane naturæ.

PRIMA CONCLVS. Si iste terminus homo in reduplicatione positus accipiat ratione suppositi, manifestum est, quod Christus secundum quod homo, est persona. Probat: quia suppositum humane naturæ nihil aliud est, quam persona filij Dei.

SECUNDA CONCLVS. Si iste terminus homo accipiat in ratione naturæ, ita ut intelligatur, quod natura humane competat esse in aliqua persona, sic vera est dicta propositio. Probat: quia omne, quod subsistit in humana natura, est persona.

TERTIA CONCLVS. Si idem terminus accipiat

ratione humane naturæ, ita ut sensus sit, quod natura humane in Christo propria personalitas debeatur causata ex principiis humane naturæ, sic Christus, secundum quod homo, non est persona: Probat: quia humana natura non est per se seorsum subsistens à diuina natura; ergo. Probat consequentia: quia ratio personæ requirit subsistere per se.

Controuersia Vnica.

An hac propositio: Christus secundum quod homo est persona, sit vera in proprio sensu.

QUÆSTIO est inter Doctores: an hac propositio: Christus, secundum quod homo, est hypostasis, aut persona, vera sit in formali, & proprio sensu. Vbi in diss. 69. c. 2. ait in nullo sensu, quem verba proprie red. dere possunt, eam esse falsam.

S. Tho. autem in 3. dist. 10. q. 1. art. 2. quæstion. 1. docet expresse dictam propositionem in proprio sensu falsam esse: nec oppositum asserit in hoc art. Quam sententiam secuti sunt Dur. eadem dist. & quæst. nu. 8. & ibidem S. Bonau. Palud. & Ricar. Medina super hoc art. Eandem docuit Alcius dorenensis lib. 3. summa, tract. 1. cap. 1. q. 8. & Alensis 3. p. q. 6. membro 3. Qui tamen non conueniunt in assignanda ratione falsitatis dictæ propositionis.

RECOLENDa est in primis ea regula S. D. quam tradidit in duobus articulis precedentibus, videlicet, nomen in reduplicatione resumptum magis proprie teneri pro natura, quam pro supposito, & idco, sicut hæc in proprio sensu, & simpliciter falsa est: Christus secundum quod homo est Deus, ita hæc in proprio & formali sensu falsa est: Christus secundum quod homo est hypostasis aut persona. Vnde S. Th. in 3. dist. 10. q. 1. art. 2. quæstion. 1. huic quæsitio respondens ait: In Christo non est, nisi vna persona, quæ est ab eterno: nullum autem eternum conuenit Christo, secundum quod homo, proprie loquendo; ut patet ex prædictis. Vnde hæc non est vera: Christus, secundum quod homo, est persona, nisi replicetur suppositum hominis, ut dicatur: Christus, secundum quod iste homo, est persona: hoc enim verum est: & ad secundum ait: Nec etiam Petrus, in quantum homo, est persona, sed secundum quod iste homo; quia hæc non est per se: homo est persona; sed hæc iste homo est persona. Ex quibus apparet D. Tho. non solum negare hanc in proprio sensu: Christus, secundum quod homo est persona, sed etiam hanc: Petrus secundum quod homo est persona.

Secundo aduerte: Nullam ex tribus conclusionibus in textu propositis habere proprium sensum. Et de prima quidem patet ex prædicta regula D. Tho. De aliis vero duabus facile probatur eas non saluare proprium sensum dictæ propositionis: quia non saluant prædicationem in recto, sed in obliquo tantum, quod est derorquere propositionem ad sensus improprios: prædicatio enim affirmatiua propria significat identitatem prædicati cum subiecto, & non solum aliquam conjunctionem, ut significat dicta propositio iuxta secundam & tertiam conclusionem D. Tho. His adde D. Tho. hic, & in tertio sent. proposito quæsitio an hæc sit vera: Christus secundum quod homo est hypostasis vel persona, adducere argumenta pro parte affirmante, & ea soluere, innuens hoc factum, dictam propositionem similiter esse falsam.

SIT igitur VNICA CONCLVSIO. Hæc propositio: Christus secundum quod homo est persona aut hypostasis, falsa est in sensu formali & proprio: Hæc patet ex dictis.

Contra

Q. 1. 1. CONTRA conclus. sunt duo argumenta, quæ
refert, & soluit Medina *super hoc artic. prope finem.*
Contra eandem conclus. argumentatur Vasquez.
Primo: quia, etiamsi nomen illud *homo* in redupli-
catione positum supponat pro natura concrete
significata, indirecte denotat suppositum; ergo
significat naturam in supposito. *Respon.* falsum esse
anted. vt patet ex Regula D. Thom. supranota-
ta.

Obi. 2. *Secundo:* Siue sumatur illa particula *secundum* quod, vt nota specificationis seu determinationis, siue vt denotat aliquam causam, siue vt nota perfectitatis, est vera dicta propositio; ergo. Probat Antecedens, quo ad singulas partes, quas admittimus. *Resp.* Nullam esse consequ. nam licet his omnibus modis sit vera dicta propositio, non tamen est propria ob supra dictam causam; quia scilicet secundum nullam dictarum acceptionum saluatur predicatio in recto, sed in obliquo tantum, nec significatur identitas predicati cum subiecto, sed quædam coniunctio aut habitudo, vt patet applicanti, &c.

A Enchi. Cum in forma Dei esset, formam serui accepit, v-
trumque vnus, sed aliud propter Verbum, aliud propter
hominem. Ergo Christus est duo.

Præterea: Christus non est tantum homo: quia sic purus
homo esset. Ergo est aliquid aliud, quam homo: & ita in
Christo est aliud, & aliud. Ergo Christus est duo.

Præterea: Christus est aliquid, quod est Pater, & est aliquid quod non est Pater. Ergo Christus est aliquid, & aliquid. Ergo Christus est duo.

Præterea: Sicut in mysterio Trinitatis sunt tres per-
sonæ in vna natura: ita in mysterio Incarnationis sunt duæ
naturæ in vna persona. Sed propter vitæ naturam naturæ non
obstante distinctione personæ, Pater, & Filius sunt vnum:
secundum illud Ioann. 10. Ego, & Pater vnum sumus. Ergo
non obstante vitæ personæ, propter dualitatem natu-
rarum, Christus est duo.

Præterea: Philosophus dicit in tertio Phys. quod unum,
& duo denominative dicuntur. Sed Christus habet duali-
tatem naturarum. Ergo Christus est duo. Tex. 18.

Præterea: Sicut forma accidentalis facit alterum, ita forma substantialis aliud: vt Porphyrius dicit Sed in Christo sunt dua naturæ substantialis, humana scilicet, & diuina. Ergo Christus est aliud, & aliud. Ergo Christus est duo.

Sed contra est, quod Boet. dicit in libro de duab. natur. Omne quod est, in quantum est, unum est. Sed Christum esse confitemur. Ergo Christus est unum.

Respondeo dicendum, quod natura secundum se considera-
ta, prout in abstracto significatur, non vere potest prae-
dicari de supposito sui personae, nisi in Deo, in quo non dif-
fert, quod est, & quod est: ut in Prima parte habitum est. In
Christo autem cum sint due naturae, diuina scilicet, &
humana aeternae earum. Scilicet diuina, propter eternitatem,
D. 1081.
p. p. q. 4. 3.
& 4.

Christo autem cum sint dua natura, diuina scilicet, & humana, altera earum, scilicet diuina, potest de eo predicari, & in abstracto, & in concreto: dicimus enim, quod filius Dei, qui supponitur in hoc nomine, Christus, & est diuina natura, & est Deus. Sed humana natura non potest predicari de Christo secundum se in abstracto, sed solum in concreto, prout scilicet significatur in supposito. Non enim vere potest dici, quod Christus sit humana natura: quia natura humana non est nata predicari de suo supposito. Dicitur autem, quod Christus est homo sicut, & quod Christus est Deus. Deus autem significat habentem Deitatem: & homo significat habentem humanitatem. Aliiter tamen habens humanitatem significatur per hoc nomen homo, & aliter per hoc nomen Iesus, vel Petrus. Nam hoc nomen homo importat habentem humanitatem indistincte sicut, & hoc nomen Deus, indistincte importat habentem Deitatem: hoc autem nomen Petrus, vel Iesus, importat distincte habentem humanitatem, scilicet sub determinatis individualibus proprietatibus: sicut & hoc nomen filius Dei, importat habentem Deitatem sub determinata proprietate personali. Numerus autem dualitatis in Christo ponitur circa ipsas naturas, & ideo si ambe nature in abstracto predicarentur de Christo, sequeretur, quod Christus esset duo. Sed quia dua natura non predicantur de Christo, nisi prout significatur in supposito, oportet secundum rationem suppositi predicari de Christo vnum vel duo. Quidam autem posuerunt in Christo duo supposita, sed vnam personam, quae quidem dicitur se habere secundum eorum opinionem, tanquam suppositum completum vltima completionem. Et ideo quia ponebant in Christo duo supposita, dicebant Christum esse duo neutraliter, sed quia ponebant vnam personam, dicebant Christum vnum masculinè. Nam neutrum genus significat quiddam informe, & imperfectum: genus autem masculinum designat quiddam formatum, & perfectum. Effortant autem ponentes in Christo duas personas, dicunt Christum non solum esse duo neutraliter, sed etiam duos masculinè. Quia vero nos ponimus in Christo vnam personam, & vnum suppositum (vt ex supra dictis patet) queritur, quod dicamus, quod non solum Christus est vnus masculinè, sed etiam, quod est vnum neutraliter.

QVÆSTIO DECIMASEPTIMA.

*De pertinentibus ad unitatem in Christo quantum ad esse,
in duos articulos diuisa.*

DEinde considerandum est de his, quæ pertinent ad vnitatem in Christo in communi. Nam de his, quæ pertinent ad vnitatem, vel pluralitatem in speciali, suis locis determinandum est: sicut supra determinatum est, quod in Christo non est vna tantum scientia & infra determinabitur, quod in Christo non est vna tantum naturæ.

Considerandum est ergo, primo de unitate Christi quantum ad esse. secundo quantum ad velle. tertio, quantum ad operari.

Circa primum quærentur duo.

Primo, vtrum Christus sit vnum, vel duo.

Secundo, vtrum in Christo sit tantum vnum esse.

Ratio ordinis.

ORDINEM huius questionis ad præcedentes explicat S.D. & Cai. qui etiam rationem assignat ordinis articulorum in principio, tam huius, quam sequentis articuli. Ad cuius ampliorem intelligentiam adverte vnum esse passionem entis, non solum nominaliter, sed etiam participaliter sumpti: cum igitur in Christo sit duplex esse, scilicet esse substantiale in compositione consistens, & esse existentia in rerum natura, in primo articulo quaeritur de vnitare consequente primū esse, secundum quod esse indiuisum dicitur Christus quid vnum simpliciter. Deinde quaeritur de vnitare, aut pluralitate esse existentia, secundum quod esse non dicitur Christus simpliciter vnus aut plura, sed dicitur habens vnum esse existentia, vt patet ex secundo articulo.

ARTICVLVS I.

Verum Christus sit vnum, vel duo.

3. d. 6. q. 2. a. 1. **A**d primum sic proceditur. Videtur, quod Christus non
 1. & d. 21. q. 1. sit unum, sed duo. Dicit enim Auguſt. in primo de
 2. a. 1. q. 2. 16. Trin. quia forma Dei accepit formam ſervi, verumque Deus
 3. & 4. con. c. propter accipientem Deum: virumque autem homo pro-
 38. fin. pter acceptum hominem.

7. & 4. 3. Sed utrumque dici non potest, nisi ubi sunt duo. Ergo
4. per 10. Christus est duo.

Præterea: Vbiunque est aliud, & aliud, ibi sunt duo.
Sed Christus est aliud, & aliud: dicit enim Augustinus.

Naz in D. Thom. 3. partem.